

بررسی تربیت اخلاقی از دیدگاه علامه طباطبایی (ره)

محمد فرج زاده

کارشناسی ارشد تاریخ و فلسفه آموزش و پرورش ، دانشجوی دکتری تاریخ فلسفه ، دانشگاه دولتی آموزگاری تاجیکستان
بنام صدرالدین عینی ، مدرس دانشگاه فرهنگیان بجنورد

چکیده

پژوهش حاضر به " بررسی تربیت اخلاقی از دیدگاه علامه طباطبایی (ره)" می پردازد. هدف این پژوهش نظری ، کاربردی و باروش توصیفی -تحلیلی انجام شده است. از آن جا که انسان موجودی اثرگذار، اثرپذیر و دارای نیروی اختیار، انتخاب و اراده ی آزاد است، بنابراین برای شکوفایی و به فعلیت رساندن قوا و استعدادهایش، نیاز به تربیت دارد و تنها، تربیت دینی است که می تواند نیازهای مختلف او را برآورده و زمینه ی تکامل همه جانبه ی او، به ویژه در بعد معنوی و الهی را فراهم کند. آموزش مفاهیم دینی نیز مانند هر علم دیگری نیاز به شناسایی و به کارگیری اصول و روش های صحیح، کارآمد و موثر دارد. غایت تربیت دینی در سنت معصومان (ع) این است که استعدادهای انسان در جهت کمال مطلق شکوفا شود. تربیت اخلاقی بخش مهمی از برنامه تربیتی انسان است که استعدادهای علمی و عملی اخلاقی او را شکوفا، و سعادت دنیوی و اخروی او را تأمین می کند و پرورش شخصیتی آراسته به فضایل اخلاقی را مد نظر دارد. رویکردهای تربیت اخلاقی مختلفی در سراسر جهان وجود دارد؛ برای بهره گیری درست از تجربیات دیگر کشورها لازم است ابتدا تجارب تربیتی آن ها با معیار مبانی فکری و دینی اسلام مورد ارزیابی قرار گیرد. لذا ابتدا بر اساس مؤلفه های اساسی تربیت اخلاقی مؤثر از دیدگاه علامه (معرفت، عواطف، عمل اخلاقی، حالات و ملکات اخلاقی، ایمان و تقوای الهی و جامعه صالح) مورد بررسی قرار گرفته اند. یافته ها نشان داد که هر یک از این مولفه ها تنها بر جنبه خاصی از تربیت اخلاقی تأکید می کنند. امروزه علیرغم تحولات چشمگیر در عرصه های مختلف تعلیم و تربیت، در زمینه روش ها و رویکردهای تربیت اخلاقی و ارزشی تلاش های لازم صورت نگرفته است. ضعف و نارسایی موجود در این زمینه ناشی از پاره ای تردیدها و ابهام هایی است که از جمله آنها: ابهام در مبانی تربیت اخلاقی، تضاد موجود بین اهداف تربیت اخلاقی و روش های آن، مسئله تمایز بین تربیت اخلاقی و آموزش ارزش ها، ضرورت و امکان تربیت اخلاقی، اعتبار مبانی معرفت شناختی آموزش اخلاقی و ارزشی و تردید نسبت به اثربخش بودن آنها .

واژگان کلیدی: تعلیم و تربیت اسلامی، تربیت اخلاقی ، تربیت دینی ، ، دیدگاه های تربیتی، علامه طباطبایی